Participatieverordening gemeente Emmen

Deze verordening is gebaseerd op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4. en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.08 van het Omgevingsbesluit en de Strategienota Emmen;

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1 Onderwerp van de verordening

1. Deze verordening regelt op welke manier inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden invloed kunnen hebben bij het voorbereiden, uitvoeren, evalueren van beleid in samenwerking met burgemeester en wethouders, de burgemeester en de gemeenteraad.
2. In het bijzonder willen we regelen;
    - de manier waarop inspraak wordt geboden in bepaalde besluitvorming van de gemeente
    - wat het Emmens kader is voor het wettelijk uitdaagrecht

Artikel 2. Definities

Deze verordening verstaat onder:

a. beleid: gedragslijn, project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren
b. bestuursorgaan: het bestuursorgaan dat bevoegd is, afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester
c. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Emmen
d. erkende overlegpartners (EOP's): een door de gemeenteraad op grond van de Verordening op de Overlegstructuren gemeente Emmen 2016 ingestelde erkende gesprekspartner, die de bewoners van een buurtschap, kern, wijk of dorp vertegenwoordigen.
e. inspraak: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening te geven als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet.
f. inwoners: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet
g. inwonersparticipatie: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid
h. maatschappelijke partijen: verenigingen, stichtingen, sociale ondernemingen, ondernemingen zonder winstoogmerk of ondernemingen die geen winst uitkeren en andere organisaties die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente Emmen
i. ondernemers: bedrijven en instellingen die statutair binnen de gemeente zijn gevestigd of in hoofdzaak binnen de gemeente hun activiteiten verrichten
j. uitdaagrecht: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om een verzoek bij het bevoegde bestuursorgaan in te dienen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen, als zij denken deze taak beter, anders en/of goedkoper uit te kunnen voeren zoals bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 3. Reikwijdte en wijze van participatie

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen beleid of inwonersparticipatie plaatsvindt en ten aanzien van zijn eigen taken of om toepassing van het uitdaagrecht kan worden verzocht.

2. Er vindt geen inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht plaats als:
   a. Het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een herziening van die trajecten of het beleid gaat, tenzij sprake is van een heroverweging;
   b. Inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
   c. De uitkomst van inwonersparticipatie of de toepassing van het uitdaagrecht vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
   d. De verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;
   e. Sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
   f. Het om interne aangelegenheden van de gemeente gaat;
   g. Het om de begroting, de tarieven voor de gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat;
   h. Er als gevolg daarvan een subsidie of een overheidsopdracht verstrekt zou worden aan een partij waarbij de gemeente een negatief advies op grond van artikel 9 Wet Bibob ontvangt of de gemeente op grond van eigen onderzoek op basis van artikel 7a Wet Bibob in kennis is gekomen van feiten of omstandigheden die het sluiten van een overeenkomst of het nemen van een positief subsidiebesluit verhinderen.
3. Het bestuursorgaan dat besluit om geen participatie toe te passen of geen toepassing van het uitdaagrecht toe te staan motiveert dat schriftelijk aan de verzoeker.

Artikel 4. Participatie waarop de Omgevingswet van toepassing is.

1. Het bestuursorgaan past bij participatie bij het vaststellen of wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1. van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4. van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4. van de Omgevingswet het Participatiebeleid Omgevingswet Emmen toe.
2. Bij onderwerpen die op de door de gemeenteraad vastgestelde bindend advieslijst /verplichte participatielijst worden genoemd vindt altijd een participatietraject plaats volgens de regels van het eerste lid.
3. Als het Participatiebeleid Omgevingswet Emmen voor een onderwerp geen participatieverplichting kent dan blijft participatie op grond van deze verordening eveneens achterwege.

Hoofdstuk 2 Inwonersparticipatie

Artikel 5. Plan voor inwonersparticipatie

1. Het bestuursorgaan hanteert bij het maken van een plan voor inwonersparticipatie de volgende uitgangspunten:
   a. inwoners worden tijdig betrokken;
   b. het is inzichtelijk hoe het proces van participatie eruitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn;
   c. het is inzichtelijk over welke onderwerpen of onderdelen van een plan de inwonersparticipatie gaat en over welke onderwerpen geen inwonersparticipatie mogelijk is omdat daar al kaders voor vaststaan.
   d. de voor het proces van participatie benodigde stukken zijn toegankelijk en beschikbaar voor de deelnemers aan het participatieproces;
   e. tijdens het proces van participatie is inzichtelijk wat de stand van zaken is;
   f. het proces van participatie verloopt zorgvuldig;
   g. het is duidelijk waar inwoners terecht kunnen met vragen over het proces van participatie;
   h. na afloop is kenbaar hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming.
2. Het bestuursorgaan stelt voor de start van een participatietraject een plan op met de volgende onderdelen:
   a. Een omschrijving welk beleid voorbereid, uitgevoerd of geëvalueerd wordt
   b. Informatie over de besluiten die het bestuursorgaan gaat nemen
   c. Een motivering
      i. waarom participatie wordt toegepast;
      ii. in welke fase participatie plaatsvindt;
      iii. welk niveau van participatie wordt beoogd.
   d. Het proces van participatie inclusief de daarbij gebruikte hulpmiddelen.
   e. Een plan over hoe jongeren worden betrokken
   f. De planning
3. Het plan voor de inwonersparticipatie wordt bekendgemaakt voordat het participatietraject start.
4. De bekendmaking vindt in ieder geval plaats in het gemeenteblad, de website Emmen.nl. Daarnaast kan het bestuursorgaan voor gerichte bekendmakingsinstrumenten kiezen.
5. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
6. Participatie vindt, voor zover mogelijk, plaats in een vroegtijdige fase van de beleids- of besluitvorming, zodat inbreng van belanghebbenden nog van invloed kan zijn op de inhoud.

Artikel 6. Inspraak

Als een bestuursorgaan in het kader van de inwonersparticipatie voor inspraak kiest of als inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een ander proces vaststelt.

Artikel 7. Eindverslag inwonersparticipatie

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag van de inwonersparticipatie op en maakt dit binnen acht weken openbaar.
2. Voorafgaand aan het vaststellen van het eindverslag krijgen degenen die hebben geparticipeerd de mogelijkheid om te reageren op een conceptversie.
3. Het eindverslag bevat in elk geval:
    a. een beschrijving van het proces dat is gevolgd;
    b. de uitkomsten van het proces en de argumenten die naar voren zijn gebracht;
    c. een onderbouwde reactie op die uitkomsten en argumenten waarbij is aangegeven hoe het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast;
    d. een evaluatie van het proces dat is gevolgd.
4. Als het college op grond van artikel 5, vierde lid het plan voor de inwonersparticipatie heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
5. De bekendmaking van het eindverslag gebeurt op dezelfde manier als de bekendmaking van het participatieplan volgens artikel 5 derde lid.

Hoofdstuk 3 Uitdaagrecht

Artikel 8 verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht indienen.
2. Het verzoek bevat een omschrijving van de taak die de indiener voor ogen heeft, de reden dat de indiener het verzoek indient en het resultaat dat de indiener beoogt.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
    a. wat de betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener met de taak is;
    b. welke kosten of middelen er volgens de indiener aan de uitvoering van de taak verbonden zijn;
    c. hoe de indiener de kwaliteit en de uitvoering van de taak wil waarborgen;
    d. Het college stelt een formulier beschikbaar voor het indienen van een verzoek.
4. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 9. Ondersteuning indiener verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zorgt voor ondersteuning van degene die een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht wil indienen of een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht heeft ingediend.

2. Het college zorgt dat er in de buurt op een laagdrempelige manier om deze ondersteuning kan worden gevraagd.
3. Voor het leveren van ondersteuning zoals bedoeld in het eerste lid worden door het college zoveel mogelijk de EOP's ingeschakeld.

Artikel 10 Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, tweede lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
    a. het verzoek gaat over een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van het uitdaagrecht verzet;
    b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;
    c. er sprake is van een van de in artikel 3, tweede lid genoemde omstandigheden;
4. Het bestuursorgaan kan een verzoek afwijzen als:
    a. het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de toepassing van het uitdaagrecht niet beter wordt uitgevoerd of de kosten hoger zijn;
    b. als de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt;
5. Het bestuursorgaan reageert binnen vier weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met vier weken verdagen.
6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing binnen twee weken openbaar.

Artikel 11 Uitvoering taak

Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de uitvoering van de taak;
b. het budget en de financieringswijze van de uitvoering van de taak;
c. het contact met het bestuursorgaan gedurende de uitvoering van de taak;
d. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak; en
e. de evaluatie van de uitvoering van de taak.

Hoofdstuk 4 - Slotbepalingen

Artikel 12 Participatieparagraaf

1. Het college neemt elk jaar een paragraaf in de begroting op waarin de speerpunten voor participatie in het komend jaar benoemd worden
2. Het college neemt elk jaar een paragraaf in het jaarverslag op waarin het college verslag doet van de uitvoering van deze verordening

Artikel 13 Nadere regels college (Handboek Participatie)

Het college stelt een handboek op met algemene regels voor de vormgeving van participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Artikel 14 Hardheidsclausule

Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 15 Intrekking oude verordeningen en overgangsrecht

1. De Verordening inzake de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken (Inspraakverordening), zoals vastgesteld op 18 december 2003, wordt ingetrokken.
2. De onder 1. genoemde verordening blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening al een participatieprocedure of inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 16 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027
2. Deze verordening wordt aangehaald als Participatieverordening gemeente Emmen

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 17 december 2026.

De voorzitter,

H.F. van Oosterhout

De griffier,

S. Engelen